

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

R. 247/04.11.19
CPS

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-7065 din 13.11.2019
La nr. 247 din 04.11.2019

Parlamentul Republicii Moldova

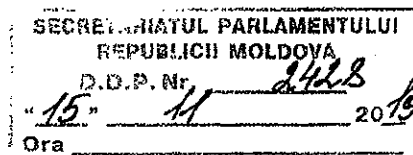
Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea articolului 26 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensie.

Anexă:

Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6136 din 13.11.2019

la proiectul de lege privind modificarea articolului 26 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Președintele RM, iar autor nemijlocit este Președintele Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Textul proiectului supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova www.parlament.md, la compartimentul: Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative.

Prin urmare, se stabilește că autorul a publicat și asigurat accesul la proiectul citat pentru prezentarea recomandărilor de către părțile interesate.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă, autorul susține că: „Scopul proiectului de lege constă în sporirea gradului de protecție socială a copiilor care și-au pierdut unul sau ambii părinți”.

Analizând normele elaborate se constată că prin proiect se propune instituirea unor reglementări la art.26 al Legii nr.156/1998, în ceea ce privește majorarea cuantumului pensiei de urmaș pentru copii cu vârsta de pînă la 18 ani, iar în cazul în care își continuă studiile în liceu, pînă la finalizarea studiilor. Totodată, se stabilește că atât pentru copii cu vârsta de pînă la 18 ani care își continuă studiile în liceu, cît și pentru cei care își continuă studiile în instituțiile de învățămînt de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), pensia de urmaș pentru copii să nu fie mai mică decît cuantumul alocației sociale pentru pierderea întreținătorului.

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopului declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele beneficiarilor de pensie de urmaș și anume: copii cu vârsta de pînă la 18 ani care își continuă studiile în liceu și copii care își continuă studiile în instituții de învățămînt de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), pînă la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani, de a beneficia de majorarea pensiei de urmaș, dar să nu fie mai puțin decît cuantumul alocației sociale pentru pierderea întreținătorului.

Astfel, se consemnează că interesele promovate sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului

normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

În nota informativă autorul relevă cele mai cunoscute sisteme individuale de pensii, enumerându-le și descriindu-le. Totodată, evidențiază condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi și elementele noi, impactul proiectului asupra domeniului social și prezintă argumente corespunzătoare, în conformitate cu Legea nr.100/2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea prevederilor proiectului implică cheltuieli financiare din bugetul de stat. În acest sens, autorul în nota informativă menționează că: „Pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului de lege sunt necesare mijloace financiare anuale suplimentare din bugetul asigurărilor sociale de stat - pentru anul 2020 în sumă de 27,mil. lei”.

Totodată, menționăm că propunerea legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova - orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. Avizul Guvernului în acest sens este o condiție imperativă și primordială, care are drept scop menținerea echilibrului bugetar.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor normative.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului de a aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile proiectului. Concomitent, în mod indirect, se instituie prevederi pentru entitatea publică responsabilă de calcularea și plata pensiilor de urmaș - Casa Națională de Asigurări Sociale. În acest sens, proiectul instituie noi prevederi în vederea reexaminării pensiei de urmaș pentru unele categorii de copii.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului vin să asigure dreptul la asistență și protecție socială stipulat la 47 din Constituția Republicii Moldova și art.25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Astfel, prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege supus expertizei anticorupție are drept scop instituirea unor reglementări la art.26 din Legea nr.156/1998 privind sistemul publice de pensii. Se propune de a majora cu 25% cuantumul pensiei de urmaș pentru copii cu vârsta de pînă la 18 ani, iar în cazul în care își continuă studiile în liceu, pînă la finalizarea acestora. Totodată, se stabilește că atît pentru copii cu vârsta de pînă la 18 ani care își continuă studiile în liceu, cît și pentru cei care își continuă studiile în instituțiile de învățămînt de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), pensia de urmaș pentru copii să nu fie mai mică decît cuantumul alocației sociale pentru pierderea întreținătorului.

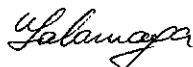
Autorul respectă rigorile de transparență decizională. Nota informativă stabilește argumente pertinente și valabile pentru justificarea soluțiilor proiectului. Totodată, inițiativa legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova, deoarece implementarea proiectului necesită alocarea mijloacelor financiare din bugetul public național.

Prevederile proiectul sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului. Proiectul nu conține factori și riscuri de corupție.

13.11.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Dorina GALAMAGA , Inspector principal

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Galamaga', written in a cursive style.